

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-133>

УДК 658.15:330.131.7

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF ASSESSING THE EFFICIENCY OF USE OF RESOURCES OF AN ECONOMIC ENTITY

Ахновська Інна Олександрівнакандидат економічних наук, доцент,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9731-3801>**Мудрик Данило Миколайович**здобувач ОКР «Магістр»,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7971-9344>**Akhnovska Inna, Mudryk Danylo**

Vasyl' Stus Donetsk National University

Стаття присвячена теоретико-методичним аспектам оцінювання ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання. У роботі розглянуто сутність поняття «ресурси суб'єкта господарювання» та наведено авторське визначення. Зроблено висновок, що у науковій літературі на сьогодні відсутній єдиний погляд щодо розуміння поняття «ресурси». Досліджено дефініцію «ефективність використання ресурсів суб'єкта господарювання» на основі уточнення сутності понять «ефективність», «результативність», «ефект», «результат», «продуктивність», «ресурсна ефективність». За результатами вивчення підходів до тлумачення сутності категорії «ефективність», описано результатний, оптимізаційний, витратний, цільовий, динамічний підходи, а також підходи з позиції альтернативної вартості, продуктивності факторів виробництва, акценту на потребах. Охарактеризовано ключові ознаки та фактори підвищення ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання. Класифіковано показники ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання.

Ключові слова: ресурси, ефективність, ефект, результативність, результат, продуктивність, підвищення ефективності.

The relevance and necessity of research into increasing the efficiency of the use of enterprise resources are due to the need to achieve competitive advantages and increase profitability. The purpose of the study is to deepen theoretical provisions and develop methodological recommendations for assessing the efficiency of the use of resources of a business entity in order to ensure its sustainable development and increase competitiveness. The object of the study is the process of forming and using the economic resources of a business entity in the context of assessing its activities. The subject of the study is theoretical, methodological and organizational approaches to assessing the efficiency of the use of enterprise resources. The article concludes that there is currently no single view in the scientific literature on the understanding of the concept of "resources". The essence of the concept of "enterprise resources" is considered and the author's definition is given. It is proved that the concepts of "result", "effect", "effectiveness", "efficiency", "productivity" have polymorphism of definition. The definition of "efficiency of use of enterprise resources" is studied based on the clarification of the essence of the concepts of "efficiency", "effectiveness", "effect", "result", "productivity", "resource efficiency". It is found that the concept of "effectiveness" is broader in comparison with the concept of "efficiency". According to the results of studying the approaches to interpreting the essence of the category of "efficiency", the result, optimization, cost, target, dynamic approaches are described, as well as approaches from the position of alternative cost, productivity of production factors, emphasis on needs. The key features and factors of increasing the efficiency of use of enterprise resources are characterized. The indicators of the efficiency of use of enterprise resources are classified into 3 groups: general indicators of the efficiency of use of basic production resources, general indicators of the efficiency of use of circulating resources, general indicators of the efficiency of use of financial resources.

Keywords: resources, efficiency, effect, effectiveness, result, productivity, efficiency improvement.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану в Україні, а також у повоєнному відновленні нашої країни особливе значення має питання підвищення ефективності використання ресурсів суб'єктів господарювання. Дослідження ефективності є важливим, оскільки дозволяє здійснювати оцінку досягнення цілей менеджменту, оптимізувати використання ресурсів, приймати об'ґрунтовані управлінські рішення та формувати стратегію досягнення цілей суб'єкта господарювання. Аналіз ефективності використання ресурсів дозволяє правильно оцінити економічний стан суб'єкта господарювання та розробити економічну політику; зрозуміти, як краще використовувати ресурси; з'ясувати, наскільки успішно реалізується стратегія, що дозволяє суб'єкту господарювання зберігати правильний напрям у довгостроковій перспективі; отримати основу для формування кадрового резерву та мотивації персоналу; знаходити баланс між ефективністю, тобто виконанням щоденних завдань, та результативністю, тобто досягненням стратегічних цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підвищення ефективності використання ресурсів суб'єктів господарювання досліджувалися багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими. Зокрема, І. Ахновська та П. Панасюк [1] розкривають аспекти функціонування суб'єктів господарювання в умовах економіки мінімального контакту; О. Гарфенова та Н. Василюк [2] розглядають види ефективності діяльності бізнес-організацій і підходи до визначення поняття «управління ефективністю» та методи оцінки ефективності. О. Донець [3] присвячує дослідження ресурсному потенціалу та його зв'язку з економічною безпекою суб'єкта господарювання; у дослідженні В. Жмуденко та Р. Ліщука [4] робиться акцент на розкритті ресурсного потенціалу в якості стратегічного напрямку розвитку підприємства. В. Кравченко [5] окреслює наукові підходи до визначення сутності поняття «ефективність»; Г. Місько [6] присвячує дослідження розмежуванню понять «результативність» та «ефективність», І. Назаренко [7] – поняттям «ефект» та «ефективність». І. Отенко [8] розкриває основні методичні підходи до аналізу ефективності діяльності підприємства; у роботі О. Петкова [9] акцентовано увагу на факторах впливу на економічну ефективність підприємства; Ю. Ус і В. Литовченко [10] розглядають складові ресурсного потенціалу підприємства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Будь-яка діяльність суб'єкта господарювання може бути результативною та ефективною; результативною та неефективною; нерезультативною, але ефективною; нерезультативною та неефективною. Наразі в науковій літературі спостерігається ототожнення понять «ефективність» та «результативність», тому доцільним є уточнення сутності цих понять, а також понять «ефект», «результат», «продуктивність» та «ресурсна ефективність». Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що на сьогодні поняття «результат», «ефект», «результативність», «ефективність», «продуктивність» мають поліморфність визначення і часто ототожнюються, тож розкриття теоретико-методичних аспектів оцінювання ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання є своєчасним та актуальним.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є поглиблення теоретичних положень та розробка методичних рекомендацій щодо оцінювання ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання з метою забезпечення його сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Об'єктом дослідження є процес формування та використання економічних ресурсів суб'єкта господарювання в контексті оцінки його діяльності. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційні підходи до оцінювання ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внаслідок впливу глобальних та регіональних зовнішніх змін відбувається переорієнтація суб'єкта господарювання з метою адаптації до мінливого середовища. Процес функціонування ресурсів суб'єкта господарювання являє собою циклічність таких процесів, як надходження ресурсів, досягнення мети – отримання фінансового, соціального та (або) екологічного потенціалу. Першою ланкою у ланцюжку операційного циклу «ресурси – виробництво – результат» є ресурси суб'єкта господарювання.

Аналіз наукової літератури [1-10] свідчить про відсутність єдиної позиції щодо розуміння поняття «ресурси», а також про його міждисциплінарність, багатоаспектність та універсальність. Здебільшого ресурси суб'єктів господарювання розглядаються як запаси, кошти, можливості, джерела, засоби, допоміжні засоби, чинники виробництва, фактори виробництва, економічний потенціал, сумар-

ний наробок об'єкта, логічна або фізична частина системи для задоволення потреб суб'єктів господарювання. Отже, ресурси суб'єкта господарювання є фундаментальним поняттям економічної теорії та являють собою систему матеріальних та нематеріальних компонентів, що формують його ресурсний потенціал і забезпечують стабільне функціонування суб'єкта господарювання за основними видами діяльності та отримання на цій основі економічного, соціального та екологічного ефекту. Етимологічно слово «ресурс» походить від французького, яке в свою чергу походить з латині та означає «знову підійматися», тобто говорить про щось таке, що можна використовувати повторно, підняти або знайти за потреби і взяти собі. Близькими до цього слова є дієслова «виникати», «з'являтися», «сходити». У різних сферах господарської діяльності та в різних видах економічної діяльності ресурси суб'єкта господарювання відрізняються за обсягами та змістом (табл. 1).

Ресурси суб'єкта господарювання формують його ресурсний потенціал, що являє собою сукупність всіх видів ресурсів, які є у розпорядженні суб'єкта господарювання для забезпечення своєї діяльності та досягнення

стратегічних цілей і створює підґрунтя для якісної оцінки фінансових, виробничих, трудових, інформаційних та інших можливостей.

Визначення ресурсного потенціалу передбачає існування декількох підходів. По-перше, це виробничий підхід – аналіз та оцінка можливостей суб'єкта господарювання щодо виробництва або торгівлі продукцією, що передбачає інвентаризацію ресурсів, наявність основних фондів та виробничої потужності, а також кваліфікації працівників суб'єкта господарювання для планування обсягів виробництва. По-друге, маркетинговий підхід, що передбачає аналіз попиту на продукцію, конкурентоспроможності, цінової та логістичної політики; розробку маркетингових стратегій; залучення нових клієнтів; розширення ринків збуту; оцінку наявності та доступності ресурсів для виробництва продукції.

Перешкодою для реалізації потенціалу суб'єкта господарювання, його розвитку та здійснення стратегії є брак ресурсів, у той самий час як наявність ресурсів є запорукою досягнення цілей суб'єкта господарювання, а ефективно управління ресурсами є найбільш важливим і складним завданням для будь-якого суб'єкта. При взаємодії ресурсів відбувається виробничий процес, що призводить

Таблиця 1

Класифікація ресурсів суб'єкта господарювання

№	Класифікаційна ознака	Види ресурсів
1	за типом участі у діяльності суб'єкта господарювання	фінансові, технічні, технологічні, енергетичні, людські, інтелектуальні, інноваційні, інвестиційні, організаційні, управлінські, інформаційні та репутаційні
2	за об'єктною ознакою	матеріальні, нематеріальні, трудові
3	за типом географічного розташування суб'єкта господарювання	фізичні, фінансові, технологічні, організаційні, юридичні
4	за часовим лагом	економічні та інтелектуальні
5	за типом ефективності	приватні та суспільні
6	за ознакою створення бізнесу	активи і пасиви
7	з позиції теорії трансакційних витрат	цільові та нецільові
8	відповідно до принципів системного підходу	права володіння на простір та на час
9	за складом	матеріальні, фінансові, трудові та природні
10	за походженням	первинні та вторинні
11	за сферою використання	виробничі та обігові
12	за структурою	засоби праці, предмети праці та продукти праці
13	за природною складовою	вичерпні та невичерпні (відновлювані та невідновлювані)

Джерело: сформовано авторами на основі [1; 3; 4; 10]

до результату та в подальшому – до ефекту. Співвідношення отриманого результату та витрат являє собою ефективність діяльності суб'єкта господарювання.

Аналіз наукової літератури [1; 5-9] свідчить, що результат – це кінцевий наслідок або підсумок певної дії, процесів чи діяльності. Це поняття розглядається також як показник або сукупність показників. Оскільки результат від будь-якої дії може бути позитивним чи негативним, запланованим чи незапланованим, очікуваним чи неочікуваним, то в разі отримання негативного ефекту від використання ресурсів матимемо неефективність. Для оцінки рівня ефективності потрібен еталон.

Результативність являє собою ступінь реалізації запланованої діяльності та досягнення запланованих результатів. Результативність оцінює результат з точки зору співставлення його із запланованими, а ефективність – із витраченими ресурсами. Показник результативності спрямований на збільшення або покращення результату, у той час як показник ефективності – на зменшення витрат. Продуктивність суб'єкта господарювання відображає його успішність та являє собою його здатність випускати певну кількість товарів чи послуг за одиницю часу або ефективність використання всіх задіяних ресурсів для виробництва продукції.

Ефект є певною формою результату. Ефективним вважається суб'єкт господарювання, який за мінімальний проміжок часу досягає максимальних результатів при мінімальному використанні ресурсів, використовує фактори внутрішнього і зовнішнього середовища. Ефект вимірюється ефективністю використання ресурсів будь-якого типу та може бути економічним, соціальним або екологічним. У діяльності суб'єкта господарювання ефект може носити локальний або дифузійний характер. Абсолютний ефект характеризує загальну або питому величину, яку отримує суб'єкт господарювання від своєї діяльності за певний проміжок часу. Порівняльний ефект є відображенням порівняння можливих варіантів господарювання і вибору кращого з них. Абсолютний і порівняльний ефекти взаємопов'язані та доповнюють одне одного.

У науковій літературі [2; 5-9] ефект розглядається як: результат, наслідок певних причин, сил, дій, заходів; корисний результат управлінської діяльності; перевищення результату над витратами; вимір досягнення мети; кінцевий результат впровадження певних змін; абсолютна економія у вигляді зниження собі-

вартості або приросту прибутку; абсолютне перевищення результатів над витратами; результат, який може бути виражений через підвищення якості продукції, скорочення часу виробництва та обігу, вивільнення ресурсів, оцінюється системою вартісних показників і проявляється у підвищенні економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Ефективність в основному розглядається як: співвідношення результату та витрат; співвідношення між досягнутим результатом і використаними ресурсами; надлишок вартості над витратами виробництва; комплексне відбиття кінцевих результатів використання засобів виробництва і робочої сили за певний проміжок часу; характеристика будь-якого об'єкта, що відображає його суспільну користь, продуктивність та інші позитивні якості; результативність управління стосовно дій суб'єкта управління; економічна категорія, що визначає співвідношення результату до визначеного виду витрат; основна мета управління, яка визначає зв'язок з функціональністю суб'єкта господарювання; відношення економічного або соціального ефекту до потрібних для його досягнення витрат; одна з найскладніших категорій економічної науки, що виступає основою побудови кількісних критеріїв цінності прийнятих рішень і використовується для формування матеріально-структурної, функціональної і системної характеристик господарської діяльності; відношення економічного ефекту до капітальних вкладень (табл. 2).

Представники ресурсного підходу до розгляду ефективності, зокрема О. Гарафонов і Н. Василюк [2], Г. Місько [6], акцентують увагу на особливостях використання ресурсів, розглядаючи ефективність крізь призму раціональності та економічності використання ресурсів. Представники результатного підходу, зокрема І. Назаренко [7], І. Отенко [8], І. Петков [9], в основу досліджень покладають співвідношення результатів та витрат. Прибічники підходу альтернативної вартості визначають ефективність як співвідношення між тим, що суб'єкт господарювання дійсно виробляє до його потенціалу. Прибічники оптимізаційного підходу під ефективністю розуміють такий стан економіки, за якого неможливо поліпшити становище хоча б одного суб'єкта, не погіршуючи при цьому становища інших. Прихильники підходу продуктивності факторів виробництва вважають, що ефективність передбачає використання мінімальної кількості ресурсів для виробництва певного

Таблиця 2

Трактування поняття «економічна ефективність»

Джерело	Визначення поняття
Гарафонов О., Василюк Н.	Комплексне поняття, яке показує, наскільки добре організація використовує свої ресурси, щоб зробити прийнятні товари та послуги, порівняно з встановленою нормою, метою або стандартом
Кравченко В.	Комплексна характеристика, що охоплює усі бізнес-процеси, сфери й напрями функціонування суб'єкта господарювання
Місько Г.	Оцінка використання ресурсів суб'єкта господарювання у ході реалізації його стратегії
Назаренко І.	Економічна категорія, яка є результативністю функціонування системи та відношенням отриманого результату (ефекту) до витрат коштів і ресурсів
Отенко І.	Зв'язок між обсягом ресурсів і кількістю та якістю продукту, який буде вироблено
Петков О.	Економічна категорія, що відображає відношення економії сукупних витрат уречевленої та живої праці до отриманого кінцевого результату діяльності суб'єкта господарювання

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 5-9]

обсягу продукції при мінімальних загальних витратах. Витратний підхід до розгляду ефективності передбачає результативність роботи суб'єкта господарювання відносно або величини ресурсів, або величини їх витрат у процесі виробництва. Цільовий підхід означає здатність системи досягати визначених цілей за допомогою раціональних дій її складових. Підхід акценту на потребах свідчить про необхідність відношення цілей до потреб, ідеалів або норм. Динамічний підхід передбачає розгляд ефективності у часі. Все це свідчить про те, що ефективність розглядається з різних аспектів і базується на таких поняттях, як «ефект», «результат» та «результативність».

За рівнем розгляду об'єкта господарювання розрізняють ефективність суб'єкта господарювання та продукції; за наслідками отриманих результатів – соціально-економічну, комерційну та еколого-економічну; за ступенем охоплення ресурсів – ефективність використання основних засобів, оборотних активів, нематеріальних активів та трудових ресурсів; за стейкхолдерами – ефективність для власників бізнесу, персоналу, постачальників, покупців, кредиторів та держави; за видом витрачання ресурсів або витрат – ресурсну та витратну ефективність; за функціональною сферою прояву – економічну, соціальну, психологічну, організаційну, технологічну, правову, екологічну; за бізнес-процесами – ефективність дослідження ринку, забезпечення ресурсами, виробництва, транспортування, зберігання продукції та реалізації продукції; за тривалістю участі у вироб-

ництві – короткострокову та довгострокову; за періодом прогнозування – оперативну та стратегічну; за формою участі у виробничому процесі – виробничу та втілену; за суб'єктно-об'єктними відносинами – об'єктну (засобів виробництва) та суб'єктну (трудоу).

Відповідно, показники ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання можна класифікувати таким чином: технічні показники (ефективності використання основних фондів та виробничої потужності); технологічні (ефективності використання ідей, розробок, інновацій, проєктів); трудові (ефективності використання трудового та інтелектуального капіталу); управлінські (відображають характер і гнучкість управлінської системи); інформаційні (кількість та якість інформації, що надходить з зовнішнього середовища, а також переміщується всередині підприємства); енергетичні (здатність підприємства забезпечувати безперебійне функціонування); фінансові (ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності); організаційні (ефективності функціонування організаційно-управлінської структури, порядок підпорядкованості структурних підрозділів та окремих посад); інвестиційні (кількість та часовий лаг повторюваності інвестицій).

Ключовими ознаками ефективності є: комплексність (охоплює всі сфери та напрями функціонування суб'єкта господарювання); відносність (передбачає не вимірювання абсолютного результату діяльності, а його співставлення з витратами, понесеними на

досягнення такого результату або з необхідними для його досягнення ресурсами); моніторинг (відображає якість та раціональність управлінських рішень); системність (залежить від чинників зовнішнього та внутрішнього середовища).

Ресурсною ефективністю суб'єкта господарювання є співвідношення отриманих результатів до витрачених ресурсів. Ресурсна ефективність визначає, наскільки раціонально суб'єкт господарювання використовує власні ресурси для досягнення цілей. Ключовими аспектами ресурсної ефективності є раціональне використання ресурсів, вимірювання, мета та загальна ефективність.

Резервами у діяльності суб'єкта господарювання є невикористані можливості підвищення ефективності діяльності. У той час, як під факторами розуміються причини можливості здійснення якогось явища, резерв є нереалізованою можливістю. Основні фактори підвищення ефективності за своєю класифікаційною ознакою наведені у табл. 3.

Фактори впливу на економічну ефективність діяльності суб'єктів господарювання передбачають функціонування різних видів менеджменту, таких як: операційний (специфіка виробництва, виробничі потужності, виробничий процес, логістика, система управління якістю); фінансовий (управління фінансовими ресурсами, заборгованістю, ліквідністю, фінансовою стабільністю, рентабельністю, оборотністю, платоспроможністю, кредитоспроможністю); HR-менеджмент (система управління мотивацією персоналу, організація трудових ресурсів, система оплати праці та стимулювання персоналу, психологічні фактори); маркетинговий (номенклатура та асортимент продукції, управління ринками

збуту та брендом, якістю та ціноутворенням, рекламою та конкурентоспроможністю продукції); антикризовий (управління ресурсами в умовах обмежень мінливого зовнішнього середовища); ризик-менеджмент (управління ресурсами суб'єкта господарювання з метою запобігання ризиків); стратегічний (управління ресурсами суб'єкта господарювання з метою формування та вибору стратегії розвитку для досягнення поставлених цілей); інноваційний (забезпечення сталого розвитку суб'єкта господарювання шляхом підвищення конкурентоспроможності через впровадження інновацій).

Принцип ефективності полягає в тому, що дія необхідна з розрахунком на те, щоб за допомогою обмежених ресурсів було б забезпечено оптимальний результат при досягненні поставлених цілей. З метою забезпечення ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання у роботі розроблено відповідний механізм, метою якого є ефективне управління ресурсами (рис. 1).

Забезпечення ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання здійснюється від найменшого до найбільшого рівня: операційне – тактичне – стратегічне. Щодо критеріїв ефективності такого механізму, то його основою є якісне інформаційне, методичне, організаційне та економічне забезпечення задля безперервності роботи суб'єкта господарювання, зокрема його платіжно-розрахункових та логістичних потоків і підвищення рівня доходності, а відтак і прибутковості. Тут слід зазначити, що підвищення рівня доходності не означає автоматичне підвищення рівня прибутковості, і навпаки. Так, наприклад, суб'єкт господарювання може досягти збільшення прибутковості за раху-

Таблиця 3

Фактори підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання

Класифікаційна ознака	Характеристика
за основними напрямками розвитку і вдосконалення господарської діяльності	комплекси технічних, організаційних та соціально-економічних заходів
за джерелами підвищення ефективності	раціональне використання ресурсів, економія ресурсів, підвищення якості продукції, зниження матеріаломісткості, капіталомісткості, фондомісткості, трудомісткості
відповідно до сфери	внутрішньовиробничі, галузеві, регіональні фактори
відповідно до середовища	зовнішні фактори (державна політика, інституційний механізм, інфраструктура, структурні зміни) та внутрішні (технологічні, енергетичні, організаційні, управлінські, трудові, психологічні тощо)

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 5-9]

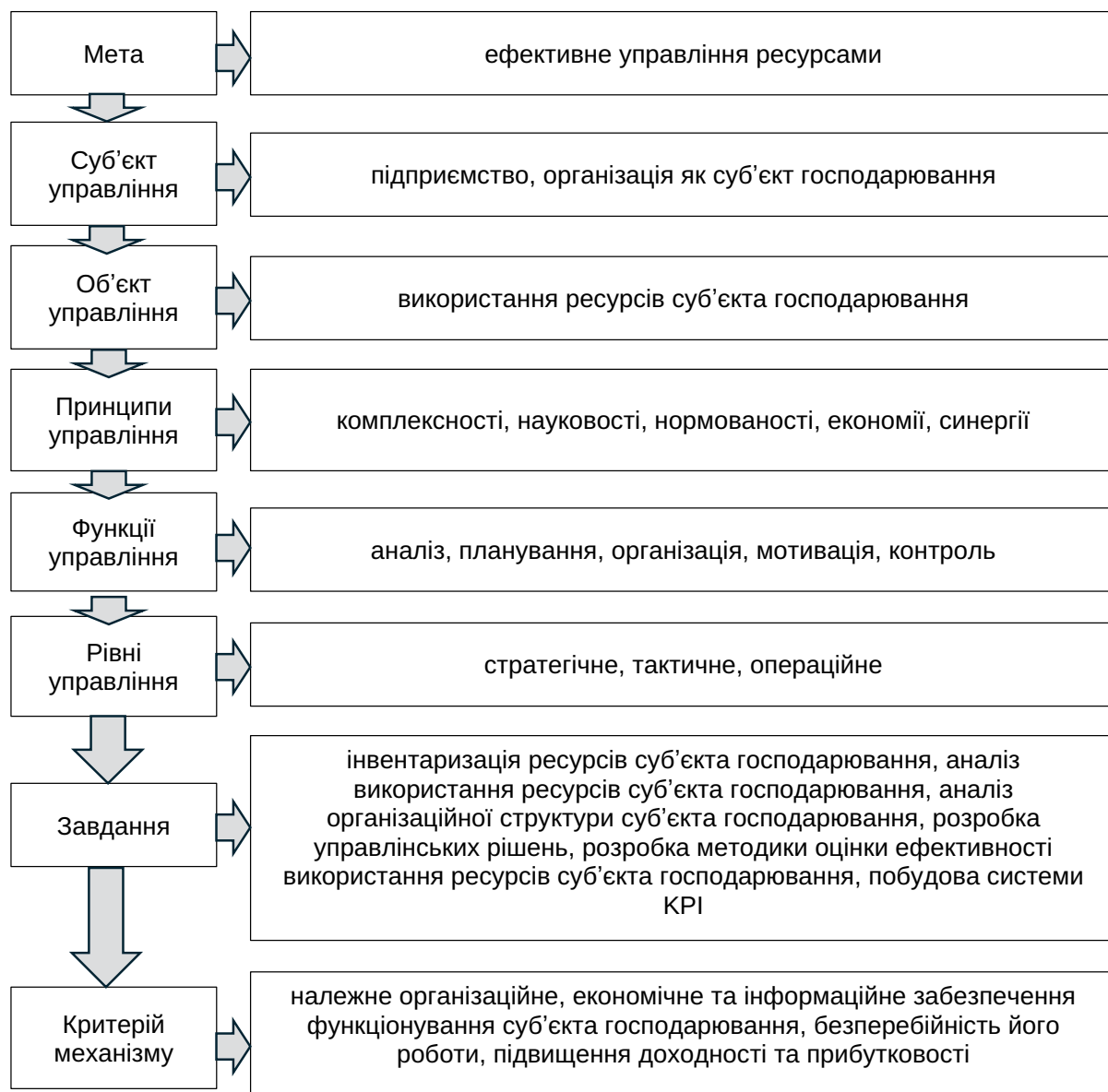

Рис. 1. Механізм забезпечення ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання

Джерело: сформовано авторами

нок ефективного управління витратами, але без збільшення рівня доходності. Так само, як суб'єкт господарювання може підвищити доходність, але рівень витрат при цьому зростає й очікуваного зростання прибутку не буде.

Отже, механізм забезпечення ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання являє собою сукупність компонентів, що формують у своїй сукупності синергетичний ефект функціонування, що перевищує використання окремих його компонентів. Для ефективного впровадження механізму забезпечення ефективності використання ресурсів

суб'єкта господарювання необхідно здійснити аналіз та оцінку факторів (драйверів та перешкод); визначити тактичні, оперативні та стратегічні цілі і завдання управління ресурсами; визначити об'єкт управління; обґрунтувати напрямки та розробити стратегію підвищення ефективності використання ресурсів.

Висновки. Таким чином, у дослідженні, відповідно до поставленої мети, доведено, що поняття «результат», «ефект», «результативність», «ефективність», «продуктивність» мають поліморфність визначення. З'ясовано, що на сьогодні існує ототожнення понять «ефективність», «результативність» та «про-

дуктивність», проте усі зазначені поняття мають різний змістовний сенс, а поняття «результативність» є більш широким у порівнянні з поняттям «ефективність». Запропоновано механізм забезпечення ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання. Результативність функціонування зазначеного механізму передбачається в отриманні економічного ефекту – зменшенні витрат та втрат ресурсів, підвищенні прибут-

ковості; соціального ефекту – запровадженні ресурсозберігаючої моделі поведінки; організаційного ефекту – комбінаторному та синергетичному поєднанні, що забезпечує сталий розвиток суб'єкта господарювання, тобто такий підхід до управління, що балансує економічні, соціальні, організаційні та екологічні фактори для забезпечення сьогоdnішніх потреб, не наносячи при цьому шкоду майбутнім поколінням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ахновська І., Панасюк П. Алгоритм антикризового управління підприємством в умовах економіки мінімального контакту. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 62. С. 49-54. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct62-9>
2. Гарафонова О., Василюк Н. Концептуальні підходи до процесу управління ефективністю діяльності бізнес-організацій. *Науковий журнал Economic synergy*. 2022. Вип. 3(5). С. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-3-3>
3. Донець О. Дослідження ресурсного потенціалу для визначення безпекових заходів на підприємстві. *Економіка і управління*. 2024. № 4. DOI: 10.36919/2312-7872.4.2024.104
4. Жмуденко В., Ліщук Р. Оптимізація ресурсного потенціалу як стратегічний напрям розвитку підприємства. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 70-75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/165-12>
5. Кравченко В. Ефективність діяльності підприємства: зміст, види та роль у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-93>
6. Місько Г. Сутність поняття результативність та ефективність в менеджменті. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 3–4 (276–277). С. 97–102. URL: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2020/276-277/pdf/%D0%9D%D0%92%203-4%20\(276-277\)%202020.pdf#page=97](http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2020/276-277/pdf/%D0%9D%D0%92%203-4%20(276-277)%202020.pdf#page=97)
7. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 3(76). С. 15–22. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39218/2/GEV_2022v76n3_Nazarenko_I-Economic_content_of_the_15-22.pdf
8. Отенко І. Ефективність як основне поняття та критерій діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 190–195. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-190-195>
9. Петков О. Економічна ефективність підприємств та фактори впливу на неї. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 392–399. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/ujae_2021_r01.pdf#page=392
10. Ус Ю., Литовченко В. Управління ресурсним потенціалом підприємства в умовах невизначеності. *БізнесІнформ*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-278-284>

REFERENCES:

1. Akhnovska I., & Panasiuk P. (2021). Alhorytm antykrizovoho upravlinnia pidpriemstvom v umovakh ekonomiky minimalnogo kontaktu [The algorithm of anti-crisis management of the enterprise in the conditions of the economy of minimal contact]. *Infrastruktura rynku* [Market infrastructure]. Vol. 62, pp. 49-54 (in Ukrainian)
2. Harafoнова O., & Vasyliuk N. (2022). Kontseptualni pidkhody do protsesu upravlinnia efektyvnosti diialnosti biznes-orhanizatsii [Conceptual approaches to the process of managing the effectiveness of business organizations]. *Naukovyi zhurnal Economic synergy* [Economic synergy scientific journal]. Vol. 3(5), pp. 27–37 (in Ukrainian)
3. Donets O.V. (2024). Doslidzhennia resursnoho potentsialu dlia vyznachennia bezpekovykh zakhodiv na pidpriemstvi [Research of resource potential for determining safety measures at the enterprise]. *Economics and management* [Ekononika i upravlinnia]. Vol. 4. (in Ukrainian)
4. Zhmudenko V. O., & Lishchuk R. (2021). Optymizatsiia resursnoho potentsialu yak stratehichniy napriam rozvytku pidpriemstva [Optimization of resource potential as a strategic direction of enterprise development]. *Ekononichnyi prostir* [Economic space]. Vol. 165, pp. 70-75 (in Ukrainian)
5. Kravchenko V. (2024). Efektyvnist diialnosti pidpriemstva: zmist, vydy ta rol u suchasnykh umovakh [Effectiveness of enterprise activity: content, types and role in modern conditions]. *Ekononika ta suspilstvo* [Economy and society]. Vol. 65. (in Ukrainian)

6. Misko H. (2020). Sutnist poniattia rezultatyvnist ta efektyvnist v menedzhmenti [The essence of the concept of effectiveness and efficiency in management]. *Scientific Bulletin of Odessa National Economic University* [Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu]. Vol. 3–4, pp. 97–102 (in Ukrainian)
7. Nazarenko I. (2022). Ekonomichniy zmist efektyvnosti diialnosti pidpriemstv [The economic meaning of the efficiency of enterprises]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk* [Galician Economic Herald]. Vol. 3 (76), pp. 15–22 (in Ukrainian)
8. Otenko I. (2020). Efektyvnist yak osnovne poniattia ta kryterii diialnosti pidpriemstva [Efficiency as the main concept and criterion of enterprise activity]. *Biznes Inform* [Business Inform]. Vol. 6, pp. 190–195 (in Ukrainian)
9. Petkov O. (2021). Ekonomichna efektyvnist pidpriemstv ta faktory vplyvu na nei [Economic efficiency of enterprises and factors affecting it]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky* [Ukrainian Journal of Applied Economics]. T. 6. Vol. 1, pp. 392–399 (in Ukrainian)
10. Us Yu., & Lytovchenko V. (2024). Upravlinnia resursnym potentsialom pidpriemstva v umovakh nevyznachenosti [Management of enterprise resource potential in conditions of uncertainty]. *BiznesInform* [BusinessInform]. Vol. 6.